

Asemenea toponimice mărturisesc existența în trecut a unei populații slave-bulgărești în aceste regiuni. Deci în această parte a țării noastre au existat relații directe și strânse între slavii care vorbeau graiuri bulgărești și români, ceea ce și explică toponimia românească cu caractere specific bulgărești și, de asemenea, vocativul în *-o*. Desigur că teritoriul pe care românii conviețuiau cu slavii-bulgari se întindea și la sud de Dunăre, unde se găseau și strămoșii arminilor, meglenoromânilor și istoromânilor.

Contactul între românii din nordul și sudul Dunării era înlesnit și de ocupația primordială a românilor: păstoritul.

Din datele toponimiei putem scoate și o indicație de ordin cronologic. Se știe că în cuvintele vechi românești de origine slavă **o* este reprezentat prin două reflexe, *un (um)* sau *în (im)*: *scump* < sl. *skopŭ*, însă *mîndru* < sl. *mŏdrŭ*. Acceptăm părerea celor care susțin că împrumuturile cu *un (um)* sînt mai vechi, din perioada cînd **o* se rostea în graiurile bulgărești respective ca un *o* nazal (*ō*)¹, pe cînd cele cu *în (im)* au pătruns în română în stadiul cînd în bulgară se rostea *ă* nazal (*ǎ*, de unde s-a ajuns la faza de astăzi, *o* = *ă*, proprie celor mai multe graiuri și limbii literare bulgare).

Acad. E. Petrovici a arătat că toponimicele românești au numai reflexul *în (im)*². Prin urmare ele au fost împrumutate de români mai tîrziu decît cuvinte ca *scump*, *muncă*, *luncă* (cu *un — um*). Din perioada împrumuturilor care prezintă reflexul *în (im)* poate data și vocativul în *-o*.

Din cele văzute pînă acum poate fi trasă încă o concluzie: o parte a dacoromînilor — strămoșii celor care nu cunosc acest vocativ — trebuie să fi fost din vechime așezați la nordul ariei în care au apărut și s-au răspîndit vocativul și imperativul în *-o*.

Se afirmă că există o legătură între vocativul românesc în *-e* (*cumetre*, *cuscre*, *vere*) — cunoscut și în dialectele sud-dunărene — și cel în *-o*. Unii au susținut că desinența *-e* a vocativului românesc ar putea fi de origine slavă, așa ca și *-o*³; alții, că vocativul în *-e*, de origine latină, s-a menținut și consolidat datorită mediului slav în care au trăit românii⁴.

Nici una nici cealaltă dintre aceste păreri nu poate fi acceptată. Vocativul în *-o* există, cum s-a arătat, numai într-o parte a teritoriului dacoromîn și este o influență slavă relativ mai nouă. Vocativul în *-e* este general răspîndit în dacoromînă⁵, deci el nu poate fi explicat decît din limba latină.

¹ Vezi O. Densusianu, *op. cit.*, I, p. 270.

² *Contributions onomastiques...*, citat, p. 37 și urm.

³ Cf. Kr. Sandfeld, *op. cit.*, p. 147; E. Bourciez, *op. cit.*, p. 579.

În slavă aveau și au (în bulgară, sîrbocroată etc.) vocativ în *-o* substantivele masculine cu tema în *-o*: cf. v. sl. *Ālověe*, *rabe*.

⁴ Cf. Acad. Al. Rosetti, *Istoria limbii romîne*, III, *op. cit.*, p. 66—67; acad. Iorgu Iordan, *op. cit.* p. 298; cf. E. Seidel, *op. cit.*, p. 98.

Raportarea vocativului în *-e* la cel în *-o* și deci la influența slavă a fost determinată fără îndoială și de faptul că nici o altă limbă romanică, în afara romînei, nu a păstrat vocativul latin în *-e*.

⁵ Vezi ALR I, vol. I, h. 205 (*Bărbate!*), h. 201 (*Bătrînule!*), cf. h. 202 (*Bade!*); ALR II, vol. I, pag. 79, MN [2682] (*Nănașule!*).